

Григор'єва Наталія Віталіївна,
слухач магістратури Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
професор кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, доктор
юридичних наук, доцент
Плетенець Віктор Миколайович

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНЬОГО В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

Серед слідчих (розшукових) дій, що проводяться під час розслідування окремого значення набуває допит, що проводиться уповноваженими особами згідно встановленого кримінальним процесуальним законодавством порядку. Він спрямований на отримання відомостей про відомі обставини або факти скоєного кримінального правопорушення.

Варто відзначити, що закономірністю проведення допиту визначається той факт, що з пізнавальної точки зору окремі показання учасників кримінального провадження (підозрюваних, потерпілих, свідків) мають багатоступінчасте відображення кримінального правопорушення, що відбулося, адже з одного боку вони виступають відображенням певного фрагмента. події у пам'яті допитуваного особи, з другого – визначаються певним баченням уповноваженого посадової особи поданої інформації про дану подію [1].

Потребує уваги те, що допит поділяється на окремі види, зокрема й за віковим критерієм, наприклад, неповнолітніх, малолітніх осіб, котрі зумовлені як специфікою їх психіки, так й своєрідним процесуальним порядком проведення. Допит неповнолітніх, не дивлячись на свою поширеність, характеризується складністю, індивідуальністю, що ще більше посилюється в умовах збройної агресії РФ проти України Цей допит вимагає глибоко знання особливостей психіки аналізованої категорії осіб, а також уміння проводити дану слідчу (розшукову) дію з дотриманням умов тактовності та стриманості, що поєднуються культурою спілкування. Для успішного проведення допиту неповнолітнього необхідно вміле використання уповноваженою особою не лише тактичних та психологічних прийомів, а й відповідних знань педагогіки, конфліктології і т.ін. Крім того варто враховувати, на скільки дитина піддалася впливу пережитих нею подій.

На думку Ю. В. Гошовської сама по собі процедура початкової стадії допиту неповнолітнього підозрюваного не має суттєвих відмінностей від допиту інших категорій допитуваних, адже весь процес починається із встановлення особи, викликаной на допит

шляхом ознайомлення з його документами та заповнення анкетної частини протоколу допиту, роз'яснюються права, необхідність говорити правду і безпосередній порядок процесуального дії [2, с. 130–133]. Проте, для підвищення мотивації підлітка до надання повних та правдивих показань, рекомендується повідомити йому про важливість їх отримання слідчим (дознавачем) для правильної оцінки події, що розслідується. Певна психологічна взаємодія з підлітком при проведенні допитів має бути спрямована не тільки на встановлення об'єктивної істини кримінального провадження, а й на формування у неповнолітнього просоціальних поглядів та установок через відповідне усвідомлення своїх кримінальної поведінки як неприпустимої з моральної, соціальної та правової точок зору [3, с. 318]. Під час допиту розглядуваної категорії осіб, доцільно враховувати не лише їх індивідуальні особливості, емоційний стан а також їх статус, у рамках кримінального провадження, зайняту позицію тощо. Отримання позитивного результату у спілкуванні з неповнолітнім можливе з використанням спеціальних знань відповідних осіб, наприклад психологів [4, с. 144]. Особливого значення це набуває, якщо уповноважена особа недостатньо володіє навичками проведення допиту розглядуваної категорії. Слід підкреслити, що результативний допит неможливий до того моменту, поки неповнолітній не буде виведений у «контактний» стан після пережитого потрясіння, що може вимагати значних зусиль відповідних фахівців та часу.

Таким чином можна зробити висновок, що хід допиту неповнолітньої особи, взагалі та тих, які стали жертвами збройної агресії РФ проти України за своїм змістом, є складною процедурою отримання відомостей, котрі забезпечать всебічність формування картини вчиненого кримінального правопорушення. На підставі цього прийматимуться рішення організаційного, тактичного й іншого характеру, надаватиметься юридична оцінка виявленим фактам. У результаті цього можуть бути реалізовані завдання кримінального процесуального кодексу України.

Список використаних джерел

1. Тертишник В.М. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України. К.: Алерта, 2014. 768 с.
2. Гошовська Ю.В. Допит неповнолітніх у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування. Національний юридичний журнал: теорія та практика, 2016. № 2/1 (18).
3. Дорошук О.М. Особливості здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 18–19 жовтня 2018 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк, А. С. Цибуляк Кустевич та ін.]. Чернівці, 2018. 392 с.
4. Плетенець В.М., Балюра О.О. Можливості використання спеціальних знань під час допиту неповнолітніх. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 3.